

สถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4
ไตรมาส 3/62 (กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2562)
ประเด็น คนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย

รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด ไตรมาส 3 (กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2562) เป็นการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางสังคม ประเด็นคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางแสดงจำนวนคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย

จังหวัด	ไตรมาส 4 พ.ศ. 2561			ไตรมาส 1 พ.ศ. 2562			ไตรมาส 2 พ.ศ. 2562		
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
กาญจนบุรี	8,716	8,683	8,197	8,130	8,083	7,958	18,094	17,677	17,522
นครปฐม	5,019	5,459	5,525	5,580	5,611	5,647	41,277	41,881	41,769
ประจวบคีรีขันธ์	315	338	351	364	369	366	18,132	17,169	16,412
เพชรบุรี	811	828	840	844	843	845	5,097	5,053	5,033
ราชบุรี	2,891	2,826	2,768	2,730	2,701	2,650	27,756	27,763	27,733
สมุทรสงคราม	307	317	327	339	359	364	8,601	8,595	8,522
สมุทรสาคร	5,911	5,881	5,847	5,796	5,763	5,736	67,689	67,480	65,743
สุพรรณบุรี	281	284	273	281	261	251	8,200	8,107	8,022
รวม	24,251	24,616	24,128	24,064	23,990	23,817	194,846	193,725	190,756

ที่มา : ศูนย์บริหารข้อมูลตลาดแรงงานด้านตะวันตก

จากตารางข้างต้น ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบจำนวนคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 (สสว.4) พบว่า จำนวนคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในช่วงไตรมาส 2 (เม.ย. - มิ.ย.) พ.ศ. 2562 โดยเพิ่มขึ้นจาก 23,817 คน ในเดือน มี.ค. 62 เป็น 194,846 คน ในเดือน เม.ย. 62 โดยจังหวัดที่มีจำนวนคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายสูงสุดเมื่อสิ้นไตรมาส 2 พ.ศ. 2562 ได้แก่ สมุทรสาคร 65,743 คน รองลงคือ นครปฐม 27,733 คน และราชบุรี 41,769 คน ตามลำดับ ซึ่งล้วนเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่า จังหวัดที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกับประเทศข้างเคียงอย่างกาญจนบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ยังเป็นจังหวัดที่มีจำนวนคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายเพิ่มขึ้นอย่างสูงเช่นกัน

ทั้งนี้ การเพิ่มขึ้นอย่างสูงของจำนวนคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายดังกล่าว เป็นผลมาจากประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2561 (ฉบับที่ 2)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ 2/1 ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2561 ฉบับลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

ข้อ 2/1 ในกรณีที่นายจ้างได้นำคนต่างด้าวไปดำเนินการตามข้อ 2 และได้ยื่นขอจัดทำทะเบียนประวัติหรือปรับปรุงทะเบียนประวัติ ตามประกาศนี้ กับกรมการจัดหางาน ณ สถานที่ที่กรมการจัดหางานกำหนด ภายในวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2561 แล้ว ให้คนต่างด้าวผู้นั้นได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับได้ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2561 เพื่อจัดทำทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ตรวจสอบสุขภาพประกันสุขภาพ อนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวและพิสูจน์สัญชาติให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว

ในระหว่างที่ยังไม่ได้จัดทำทะเบียนประวัติ ให้ใช้เอกสารที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรตามประกาศกระทรวงแรงงานหรือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรสีชมพูเดิม) ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรตามข้อ 1 ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2561 ฉบับลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 เป็นหลักฐานในการแสดงตน

จะเห็นได้ว่ารัฐบาลเดินหน้าแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวอย่างต่อเนื่อง โดยเร่งขึ้นทะเบียนแรงงานที่ลักลอบเข้าเมืองให้เป็นแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมายทั้งหมด แต่เนื่องจากแรงงานต่างด้าวมียังเป็นจำนวนมากทำให้กระบวนการพิสูจน์สัญชาติล่าช้า ไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ได้ โดยรับทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวประมาณ 800,000 คน ที่ดำเนินการพิสูจน์สัญชาติแต่ยังไม่แล้วเสร็จและแรงงานที่ไม่มีเอกสารใด ๆ ให้ได้ขึ้นทะเบียนประวัติ จัดทำฐานข้อมูลและพิสูจน์สัญชาติให้เรียบร้อย โดยกลุ่มที่ผ่านการคัดกรองความสัมพันธ์นายจ้าง - ลูกจ้าง และผ่านการตรวจพิสูจน์สัญชาติแล้ว จะได้รับการอนุญาตทำงานและการตรวจลงตราวีซ่า (Visa) ให้อยู่ในราชอาณาจักรถึงวันที่ 31 มีนาคม 2563 และกลุ่มที่ยังไม่ได้ตรวจพิสูจน์สัญชาติเพื่อไปดำเนินการพิสูจน์สัญชาติให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2561 เมื่อผ่านการพิสูจน์สัญชาติจะได้รับการตรวจลงตราวีซ่า (Visa) ให้อยู่ในราชอาณาจักรและอนุญาตทำงานถึงวันที่ 31 มีนาคม 2563

แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมายมีความเสี่ยงต่อการถูกล่อลวงเข้าสู่การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยเมื่อพิจารณาภาพรวมการเป็นคดีค้ามนุษย์ ประจำเดือน ตุลาคม 2560 - กันยายน 2561 ผ่านการแจ้งผ่านทางสายด่วน 1300 ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 พบว่า มีคดีที่เกิดขึ้น 2 ราย ได้แก่ นครปฐม 1 ราย และราชบุรี 1 ราย

อย่างไรก็ตาม กระทรวงแรงงานได้มีการดำเนินงานเพื่อสร้างกลไกในการขับเคลื่อนการป้องกันปัญหาการใช้แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ภายใต้ “โครงการขับเคลื่อนกลไกเชิงนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงานไปสู่การปฏิบัติ” ซึ่งมีรูปแบบการทำงาน ดังนี้

- 1) สำนักงานแรงงานจังหวัด ขับเคลื่อนการทำงานในลักษณะบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านกลไกของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงานที่จัดตั้งจังหวัดละ 1 แห่ง เพื่อป้องกันและขจัดปัญหาการใช้แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ด้านแรงงานในพื้นที่
- 2) ให้ความสำคัญกับการสร้างช่องทางแลกเปลี่ยนข้อมูล/ข่าวสาร ร่วมกับภาคีเครือข่ายภาคเอกชนภาคประชาชน และภาคประชาสังคม (NGOs) ในพื้นที่ เพื่อหาข่าวการกระทำผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์
- 3) จัดให้มีการร่วมบูรณาการตรวจสอบสถานประกอบกิจการ/นายจ้างกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ ตามการข่าวที่ได้รับจากภาคีเครือข่ายในพื้นที่ รวมทั้งกำหนดแผนการตรวจบูรณาการและดำเนินการตรวจตามแผนร่วมกัน

4) ร่วมบูรณาการจัดตั้งชุดติดตามและตรวจสอบจับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ในจังหวัด ตามคำสั่ง คสช. 101/2557 ตามเป้าหมายที่สำนักงานจัดหางานจังหวัดกำหนดร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคงและฝ่ายปกครองในพื้นที่

5) สร้างการรับรู้ให้กับแรงงานหรือสถานประกอบกิจการ โดยการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ควบคู่ไปกับการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารท้องถิ่น รวมทั้งร่วมส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการจัดทำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี